

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ioannis|| Climaci Ab-||batis Montis|| Synai,|| Scala Paradisi

Johannes <Climacus>

Coloniae, 1583

VD16 J 520

De oratione virtutum matre, Gradus XXVIII.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55433)

os. angelos ubi illuminat⁹ est: Erat enim princeps quidam inter illos, hunc rogavit quid in Christo erat ante assumptā visibilē carnē: sed princeps ille angelorum eum nec docere potuit, nec permittebatur. Orabat secundo ut quomodo nūc esset Verbū vel Christ⁹ diceret: respondit princeps: in proprijs & nō in istis. Tertio rogat quis staret & sederet ad dexterā, audiuit: Impossibile est insinuari hoc per aures. Ultimo allest⁹ desiderio rogavit ut ad eā prouheretur perfectionem, in qua videret Verbum diuinū sicuti est, & responsū est ei: non esse illud hominis, priusquā corpus mortale absorberetur à vita, & imperfectio corruptionis fieret perfecta pignē Spiritus. S. qui consumit omnē miseriam.

An autem hic raptus in corpore factus sit vel extra corp⁹ dicit se nescire.

De solitudine fugaq; hominū B. Arsenij vide in vitis Patrum parte 2. §. 180 & 181.

De oratione virtutum matre, Gradus XXVIII.

O Ratio in qualitate quidem sua coniunctio atq; vnitio est, hominis videlicet & dei, secundum actionem vero cōstantia mundi ornatus collectio, reconciliatio dei, lachrymarum mater, earūq; item filia, peccatorum propitiatio tentationum pons, tribulationum interpositus patris, bellorū confractio, angelorū opus, in corpore arū omnium virtutū cibus, futura letitia, infinita operatio, virtutum fons gratiarū ministra, profectus inuisibilis, nutrimentum animæ, mentis illuminatio, desperationis amputatio, spei demonstratio, tristitiæ solutio, monachorū diuitiæ, solitiorū thesaurus, irē minuto, speculum profect⁹, mensurarum indicium, status insinuatio, futurorum reuelatio, clementiæ significatio. Oratio eis qui recte orant, curia & iudicium & tribunal domini

mini ante futurum tribunal est. Exurgentes audiamus sacram hanc virtutum reginam excellens nos voce clamantem ac dicentem: Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis & ego vos reficiam. Tollite iugum meum super vos, & inuenietis requiem animabus vestris, plagisq; vestris medicinam. Iugum enim meum suauis est, & peccata sanat maxima. Quicumq; regi nostro adhaere & colloqui proficiscimur, non imparati cursum hunc faciamus, ne forte nos absque armis & stibulo regio digna conspectui à longe nos conspiciens ministris & famulis iubeat, ut vinctos nos longè facie sua in exilium mittant, negligentesq; & interruptas orationes nostras in facie nobis exhibebrent. Cum vultui domino astare proficisceris, sit tibi tunica animæ filo omnificati². i. obliuioni iniuriarum omnino confuta. Alioquin nihil ex oratione ipsa lucraberis. Sit tibi totus orationis textus vnus, neque vlla varietate maculatus, vno enim verbo & publicanus ille in euangelio, & prodigus filius deum sibi reconciliauerunt. Vnus quidem est orationum status, sed is ingentem sane varietatem ac differentiam possidet. Alij namque ut amico & domino illi familiariter assistunt pro aliorum iam, non pro suo adiutorio vel precibus vel laudes offerentes, alij diuitias & gloriam & confidentiam ampliorem sibi dari quærunt, alij ab aduersario suo omnino liberari exposcunt, nonnulli ut dignitatem aliquam accipiant precantur, quidam vero perfectam debiti securitatem, alij custodiæ liberationem, alij criminum solutionem consequi exoptant. Ante omnia, in orationis nostræ chirographo gratiarum actionem sinceram statuamus, in secundo autem versu confessionem & contritionem animi ex intimo affectu

producere

prodeuntem; atque ita demū regi nostro postulationem indicemus nostram. Optimus hic quem prædixi orationis modus est, sicut cuidam ex fratribus ab angelo dei demonstratum est. Si vnquam visibili iudici obnoxius fuisti, non tibi alia formam opus erit, quam imitari debeas dum orationi insistis. Quod si neq. ipse reus extitisti, neque alios examinari perspexisti, vel ex infirmorum precibus quas medicis dum secandi vel vrādi sunt fundūt, huiusmodi aliquid addisce. Noli verbis exultationibus in oratione tua uti. Sæpe enim infantium simplicia & pura & balbutientia verba patrem suum qui est in coelis placauerunt. Noli conari multum loqui, ne mens tua ad inquisitionem verborū distendatur. Vnius publicani sermo placavit deum, vnumque fidele verbum saluauit latronem. Multum in orōne loqui, mentem sæpe imaginibus illudit, intentionem dissoluit. Parum autem aut vnum etiam verbum in oratione loqui, colligere mentem consuevit. Cum in orōnis verbo vel dulcedine perfundi vel compungi te sentis, in ipso persiste. Tunc quippe custos noster nobiscū orat. Noli confidere quantumlibet munditia polleas, sed summa potius humilitate ad orationem attende, tuncque ampliorem confidentiam accipies, si totam virtutum scalam ascendisti, tamen propter remissionem peccatorum ora, audiens de pētoribus clamantē Paulum. Quorum primus sum ego. Condire obsonia oleū solet & sal, orationem vero in sublime leuare pudicitia & lachrymæ. Si omnē mansuetudinem & iræ vacuitatē indueris, nihil tu laborabis vt eruas de captiuitate mentem tuā. Quousque orationem fixam certamq. non possidemus: his qui infantes ad incedendum initio exercēt, similes sumus. Contende vt ad superna feras,
imo

imo vero ut recludas intelligentiam in oratione
 verbis. Quod si debilitata per infantiam ceciderit
 rursus illam reducere cura, est quippe proprium me-
 tis instabilitas, dei vero proprium sistere omnia
 posse. Si infatigabiliter certes, adueniet in te pe-
 tus, qui mentis mari terminum per gyrum posuit.
 dicet illi: huc usque venies & non transgredieris.
 Possibile non est spiritum ligare, sed ubi conditur
 spiritum est, omnino obtemperat. Si solus unquam fueris
 oportet conspexisti, poteris illi quoque decenter
 loqui, si autem eum quem non vidisti, veraciter in-
 pelare poteris. Orationis quidem initium est, lucas
 animo aduenientes solo & tacito mentis imperio
 ipsis initijs fugare, nedum vero cum in his quae dicun-
 tur vel cogitantur mens tota est, finis autem rapitur
 ad deum. Alia laetitia est, quae in oratione contingit
 in congregatione degentibus, & alia quae in solitu-
 dine orantibus. prouenit. Illa namque fortasse modis
 3 fantasij luditur, haec autem in humilitate tota
 plena est. Si te semper exerceas ut mens tua nunquam
 longius euagetur, etiam in ipsa mens appositio-
 ne, prope te erit: sin autem effroene libere vagari pa-
 eris, nunquam tecum permanere poterit. Magnus quidem
 3 magnae & perfectae orationis operari, volo ait ma-
 gis verba menti meae dicere, & reliqua. Sed haec
 pueris & iunioribus alienum est. Idcirco & nos
 cum qualitate & quantitate multitudinem, ut imper-
 fecti obsecramus, per hoc enim postremum ad
 primum illud peruenitur. Qui dat inquit oratio-
 nem mundam impigre oranti, & febri, & cura
 labore. Aliud est orationis sordes, aliud exterminatio,
 aliud furtum, & aliud macula. Sordes est
 deo assistere & iniquas cogitationes in animo
 versare. Exterminatio est ad curas inutiles cogi-
 tationum pertrahi. Furtum est dum latenter & sine
 nostro

nostro sensu mens aliquo strepitu agitur intrinsecus. Macula est qualiscunque impetus, tunc nobis appropians. Quoties soli eo tempore non sumus quo ad orationem assistimus formemus intrinsecus orationis impetum: sin vero non ad-
 sunt laudum ministri, etiam exteriorem habitum ad preces componamus. Nam in his qui haecenus sunt imperfecti mens corpori saepe configuratur. Omnes quidem, sed hi longe amplius qui debiti remissionem accipere à rege cupiunt, ingenti contritione indigent. Si in carcere sumus adhuc, audiamus dicentem Petro: Accingere obedientiae
 linteo & excalcia te voluntates tuas, atq; his nudus & liber accede ad dominum in oratione tua, solius eius voluntatem implorans, tunc suscipies dominum animae tuae tenentem gubernacula eaq; tuto regentem. Surgens ab amore seculi & voluptatum labe proijce curas, exue intelligentias, abnega corpus. Nihil enim est aliud oratio nisi mundi visibilis, & invisibilis alienatio. Quid est
 mihi in caelo? Nihil nisi semper tibi in oratione absque vlla distractione adherere. Nonnullis quidem opes in desiderio sunt, alijs gloria, quibusdā mortalium quarumlibet rerum acquisitio, mihi ad haerere Deo bonum est, atque desiderabile & ponere in eo spem tranquillitatis meae. Fides orationis est penna, qua sine in caelum euolare non potest. Quicumque perturbationibus varijs obnoxij sumus, oremus instanter dominum. Omnes enim qui eiusmodi fuerunt ex perturbationū tempestate in beatam tranquillitatem profecerunt. Et si non deum ut deum metuit iudex, tamen quia sibi molesta sit anima, quae per peccatum & ruinam viduata fuerat, faciet ultionem eius ex adu-
 uerario illius corpore, suisq; inimicis spiritibus.

Gratos

Act. 12.

Psalmo.

Luca. 13.

Gratos quidem clemens negotiator noster per
celerem postulationis effectum ad dilectio-
nem suam pertrahit, ingratas verò canum ani-
mas per esuriem petitionisque sitim, sibi assiden-
tes per orationis studium hortatur. Ingratus enim
canis cum panem tulerit, ab eo qui itatim deo-
r abscedit. Noli cum in oratione perduras dicere.
Nihil profeci. Iam enim satis profecisti. Quid
sublimius esse possit quàm adhærere Domini
atque in hac cum illo iugiter perseverare? Non
sic is qui condemnatus est poenæ suæ sententiam
metuit, ut qui orationis curâ solertius habet
ad illam assistit, trepidat. Quocirca qui sapienter
acutus est, ex hac memoria maledictum omnem
iracundiam & curam & occupationem & ves-
titionem & saturitatem & tentationem, & cogita-
tionem auersari potest & fugere. Præpara te
per sempiternam animæ orationem ad assiden-
dum precibus tuis, & cito proficies. Vidi quosdam
obedientiæ virtute fulgentes, deique memoriam
pro viribus non negligentes, promptè ad oratio-
nis studium occurrere, mentemque suam
colligere, lachrymasque fontium in morem pro-
fundere. Erant enim præparati per sanctam obe-
dientiam. Psalmodiam quidem cum multitudine
ne, captiuationes & mentis cogitationes sequun-
tur, solitariam vero non ita, sed hæc quidem an-
dia oppugnat, illam verò alacritas adiuvat. Charitas
tatem quidem militis ad imperatorem suum
dicat bellum: monachi verò charitas ad Deum
ximè quo tempore assat orationi deprehenditur.
Statum tuum oratio tua manifestat tibi. Hæc
enim monachi esse speculum, tradunt Theophrastus
rectissime. Qui quodlibet opus incipit, & oratio-
nis tempore adueniente adhuc in illo moratur
damna

demonibus illuditur. Intentio namq; furibus est
 horā per horā à nobis furari. Cū vt pro anima ali-
 qua ores postularis, noli diuitare, & si virtutē ora-
 tionis non possideas. Fides enim petentis etiam
 cum contritione oranti sæpè causa salutis fuit.
 Noli extolli cum pro alio oras, si exaudiaris. Illi-
 us namq; fides operata est atque præualuit. So-
 lent pueri id quod à magistro didicerunt, ab eo-
 dem diebus singulis exigere, ita & mens omnis eam
 quam à Deo accepit virtutem in omni oratione
 iuste exigitur. Quocirca attendendum sollicitè
 est, cum vigilantius orare cœperis, citius in iracū-
 diam oppugnaberis. Hoc enim subtrahere vel
 suggerere moliuntur inimici nostri vt priuemur
 orationis fructu. Ad omnem quidem virtutē præ-
 cipuè tamen orationem, summo cordis sensu &
 affectu semper exerceri debemus. Tunc verò ani-
 ma sibi orat cum iracundia superior euaserit. Ea
 quæ plurimis temporibus precibus ac lachrymis
 acquiruntur, solida sunt atque durabilia. Qui De-
 um possederit non iam sibi ipsi in oratione inten-
 tionem dictabit. Tunc enim spiritus pro eo in-
 terpellat gemitibus ineffabilibus. Omnem sensi-
 bilem phantasiā noli in oratione suscipere, ne
 forte stuporem atque amentiam incurras. Om-
 nis petitio & nostra quod suscepta fuerit, certum
 iudicium maximè in oratione percipimus. Porro
 ad iudicium ambiguitatis liberatio est incertæque
 rei dignissima certissimaq; atque immobilis in-
 formatio. Misericors esto vehementer, si oratio
 reuera tibi cordi est. In ipsa enim centuplum ac-
 cipient monachi, & quod sequitur in futuro. Ig-
 nis quidem adueniens in cor orationem excita-
 uit, ea verò excitata atque in cœlū assumpta, ignis
 in cœnaculū animæ descendit. Aiunt quidā me-
 T liorem

liore esse orōnem. quam mēmoriā mortis.
 vnius substantiæ duas essentias collaudo. Equi-
 batus q̄to vltra p̄greditur feruere magis & can-
 adijcere solet. Cursum, hymnorum cantū intelligo.
 equū vero virilē animū, huiusmodi vero de longē
 odoratur bellum & p̄paratus iā ad omnia inli-
 rabilis permanet. Dirū est aquam ex sitientis ore
 diripere, sed lōgē est dirius animā summo affectu
 compunctionis orantem, priusq̄ perfectē colū-
 metur oratio, seipsum priuare iucundissimo
 nimiumq̄ desiderabili statu. Noli ab oratione
 silire quo ad videas ignem & aquā diuinā dispo-
 satione cessauisse, neq̄ enim huiusmodi tempore
 missioni peccatorum fortassis vltra in omni
 tua inuenies. Qui orōnis gustum cōpit, vno
 verbo incautius emisso, inquinauit mentem,
 in oratione assistens, quem cupiebat nequaquam
 vt solebat inueniet. Aliud est crebrius corde
 culari, aliud ipsū cor inspectare, mētis officio
 cipis in morem rationabiles hostias Christo
 rentis. Nonnullos quidem, vt ait appellatus à the-
 ologiæ cognomine, sanctus atq̄ cōlestis ignis
 ueniens cōburit, eo quod adhuc satis purgati
 sunt, alios rursus per mensuram perfectionis
 minat. Idem enim & ignis consumens & lux
 minās dicitur. Vnde & quidam ab orōne excu-
 tes veluti ex fornace ignis egrēdiuntur, sordis
 iusdam ac materiæ leuamen sentientes, alij
 veluti à luce illustrati atque duplici humilitatis
 exultationis amicti veste inde procedunt. Qui
 rō absq̄ his duobus effectibus ab orōne excu-
 pore non spū, iudaicē dixerim orant, Si corpus
 tactum appropinquans corpori immutatur actio-
 ne, quō nō immutabitur qui Dei corpori man-
 innocentib. propinquatur? Possum⁹ ad terrenū

gis similitudinem nostrum quoque cœlestē & clem-
 entissimū regem aliquando per nos ipsos inspi-
 cere, aliquando per amicos, aliquando per seruos,
 nonnunquā etiam incognito modo militibus suis
 donatiua largientē iam vero etiam qualitate tū-
 ez eius, quę in nobis fuerit, humilitatis. Quemad-
 modum terreno regi execrabilis est is, qui illi astat
 & domini sui inimicos alloquitur: ita eū quoque
 dominus abominatur, qui in oratione existēs im-
 mundas cogitationes recipit. Accedentem canem
 armis insequere, & si impudentius latret non ei cō-
 das. Pete per luctum & per obedientiā quære, pul-
 si per longanimitatem. Nam qui sic quærit inue-
 nit, & sic pulsanti aperietur. Obserua cautius ut nō
 temere ac indifferenter pro scœmina in orōne tua
 ores, ne à dextris fortasse te prædator inuadat. No-
 li corporis act⁹, ut sunt, distincte ac per partes in o-
 ratione deo cōfiteri, ne tibi ipsi insidiator fias. Noli
 illud orationi tēpus deputare, dum tibi curis neces-
 sarijs sine spiritualibus negotijs instandum est. A-
 lioquin id quod pstantius est tibi fur ille versutus
 eripuit. Qui baculū orationis iūgiter tenet, nō of-
 fendet, sed si offendere eū contigerit nō penitus cā-
 det. Quippe oratio piē deo vim infert. Eius utili-
 tatem ex his quę synaxis tempore contingunt de-
 monū impedimentis, colligere possumus. Eius &
 fructum ex inimici profligatione cognoscimus.
 In hoc enim cognoui, quoniam voluisti me, quo-
 niam non gaudebit inimicus meus super me. Bel-
 li tempore clamaui inquit Psalmus. In toto corde
 meo videlicet corde & animo & spiritu. Vbi
 enim sunt duo postremi congregati, illic Deus
 est in medio eorum. Neque corporalia neque spi-
 ritualia omnia omnibus eodē modo insunt. Qui-
 busdā enim celerius, quibusdā vero morosius
 T 2 psallere

psallere profuit: Dum hi aduersus captiuationem
 Illi aduersus imperitiā pugnare se dicunt. Si con-
 tra inimicos tuos regem iugiter interpellaueris,
 cum ad te accedunt, confide, non laborabis. Ipse
 sua sponte abs te discedent. Neque enim impuri
 contaminati spiritus patiuntur inspicere, dū cor-
 nam ex illorum impugnatione per orationē ac-
 ceperis. Præterea velut ab orōnis igne verbera
 diffugient. Fortissimo semper sis animo, deum
 magistrum habebis orationis tuæ. Non possunt
 verbis discere, aspicere. Naturam enim id legi-
 tur. Neque orationis pulchritudinem per alterius
 doctrinam addiscere poterimus. Ipsa enim in les-
 sa Deum habet magistrum, qui docet hominē ho-
 mentiam, datque orōnem oranti & benedicit iustis
 animas. Amen.

Annotationes in Gradum. 28.

- 1 *Vetus interpret hoc modo vertit. Oratio secundum
 suam qualitatem est coniunctio animæ cum Deo.
 Secundum autem suam operationem fructus
 qui procedunt ex ea sunt: status munditiæ, col-
 lectio ornatus quia in oratione anima colligit se
 mit sua ornamenta.*
- 2 *Omnificatia quid significet ignoro: Puto omnino
 dictionem incuria typographi corruptam esse, &
 ἀμυσία græcè, vel amissio latine (quomodo Vop-
 eis in Aureliano videtur) legendum esse. Estque
 iniuriarum ultro citroque illatarum acceptarum
 que obliuio. olim apud Athenienses legis seu decem
 loco habita.*
- 3 *Respicit ad illud Pauli. 1. Cor. 14. Sed in Ecclesia
 quinque verba sensu meo loqui, ut & alios instruam
 quam decem millia verborum in lingua.*
- 4 *Locus hic deprauatus ita restituatur. Omnis peti-
 tionis nostræ, quod suscepta fuerit certum indi-
 um maxime in oratione percipimus. Porro
 dictum*

diriū, hoc ambiguitatis liberatio est, incertæq;
rei dignissima certissima atq; inuiolabilis in-
formatio. *Alij sic verterunt:* Consumatio cuiusli-
bet petitionis est manifesta certificatio in ora-
tione: Certificatio est liberatio à dubietate, & in-
commutabilis assertio illius quod erat incertū.
Sensus est: Sicut non possumus rō videre, vel visū ver-
bis addiscere: est enim illud opus naturæ: sic pulchritu-
do orationis non potest doceri ab homine &c.

De beata tranquillitate animæ, Gradus XXIX.

Ecce nos quoque in profundissimo ignoran-
tiæ lacu tenebrosisque perturbationibus & v-
mbra mortis huius corporis constituti sum⁹,
summa improbitate & audacia de terrestri cœlo
philosophari incipimus. Habet firmamentum, ha-
bet stellarum pulchritudinem, beata vero trāquil-
litas virtutum ornamentū. Nihil enim aliud hu-
iusmodi tranquillitatem esse ego reor, nisi mentis
intimum cœlum, versutias dæmonum ludibria
iam æstimans. Ille igitur propriè tranquillus est
& intelligitur, qui carnem quidem omni corrup-
tionis labe purgavit. Mentem vero supra creaturā
omnem eleuans omnes illi subijcit sensus, atque
vultui domini animam sistens supra virium sua-
rum modum in illum se semper extendit. Quidā
rursus beatam hanc tranquillitatem esse diffini-
unt, animæ resurrectionem ante resurrectionem
corporis. Alij perfectam cognitionem dei, ab an-
gelis secundum esse aiunt. Hæc itaque perfectiorū
perfecta & infinita perfectio, sicut mihi quidam
qui illius gustum cœperat aperuit, ita sanctificat
atque a te renis omnibus rapit, vt plurimum iam
carnalis vitæ partē, postquam hunc cœlestē portū
occupauerit, veluti in cœlo per excessum men-
tis ad speculationem attollat. De quo is qui bene